

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **S. M.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 1. 2008, č. j. 1 Cad 26/2005 – 143,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 31. 3. 2005, č. j. 2005/18924/21, jímž bylo zamítnuto odvolání proti rozhodnutí ředitele Krajského úřadu Olomouckého kraje ze dne 7. 3. 2005, č. j. KUOK/3997/05/OSV-DS/7025/SD-36, kterým byl zamítnut návrh žalobce na povolení obnovy řízení týkající se pravomocného rozhodnutí ředitele Krajského úřadu Olomouckého kraje ze dne 3. 2. 2005, č. j. KUOK/1363/05/OSV-DS/7025/SD-10. Posledně uvedeným rozhodnutím bylo zamítnuto jako nepřipustné odvolání žalobce proti rozhodnutí starosty města Zábřeh ze dne 5. 1. 2005, zn. S/12/05, jímž byl zamítnut návrh žalobce na vyloučení všech pracovníků Městského úřadu Zábřeh.

Žalobce současně požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o uvedené žalobě. Městský soud v Praze usnesením ze dne 5. 9. 2005, č. j. 1 Cad 26/2005 – 34, tento návrh zamítl. S odkazem na ustanovení § 35 odst. 7 (nyní odst. 8) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), dospěl k závěru, že u stěžovatele není

splněna jedna z podmínek pro možnost ustanovení zástupce soudem pro řízení o kasační stížnosti, a to existence předpokladů pro osvobození od soudních poplatků. Uvedený soud při posouzení majetkových poměrů stěžovatele totiž zjistil, že tento sice nemá žádný příjem, ale je tomu tak proto, že svým chováním zavinil zastavení výplaty částečného invalidního důchodu podle § 53 odst. 4 zákona 582/1991 Sb. (od 2. 12. 2003), neboť se nepodrobil vyšetření zdravotního stavu, přestože byl na možnost zastavení důchodu upozorněn. Dodal, že závěr o nesplnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků nelze učinit ani z důvodu, že stěžovatel je spoluvlastníkem nemovitosti. Vzhledem k tomu, že není splněna jedna z podmínek pro vyhovění návrhu na ustanovení zástupce stěžovateli, bylo již nadbytečné zkoumat splnění podmínky druhé, kterou je potřeba ochrany zájmů účastníka řízení.

Toto usnesení žalobce napadl kasační stížností, na základě níž Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 29. 10. 2007, č. j. 4 Ads 36/2007 – 134, předmětné usnesení zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Následně Městský soud v Praze usnesením ze dne 14. 1. 2008, č. j. 1 Cad 26/2005 - 143, ustanovil žalobci zástupkyni pro řízení o podané žalobě Mgr. Dagmar Dřimalovou, advokátku se sídlem v Praze 6, Muchova 9/223.

Toto usnesení žalobce (dále též „stěžovatel“) napadl kasační stížností, o níž je tímto rozsudkem rozhodováno. Stěžovatel brojí proti ustanovení jmenované zástupkyně a požaduje ustanovit zástupcem advokáta JUDr. Víta Vohánku.

Nejvyšší správní soud především podotýká, že podle jeho konstantní judikatury „v řízení u Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce žalobci, není důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti nedostatek právního zastoupení (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 – 41, www.nssoud.cz), neboť povaha napadeného rozhodnutí vylučuje, aby nedostatek právního zastoupení bylo možno pokládat za překážku meritorního posouzení věci, tj. důvodů neustanovení zástupce stěžovateli. Nejvyšší správní soud je názoru, že tento princip je možno vztáhnout i na řízení o kasační stížnosti, jejímž předmětem je usnesení krajského soudu, jímž byl stěžovateli ustanoven zástupce, nikoliv však ten, jehož stěžovatel požadoval. Proto soud nevyžadoval, aby pro řízení o této kasační stížnosti byl stěžovatel zastoupen advokátem.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.). Dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Z jejího obsahu lze zjistit, že se stěžovatel dovolává důvodu kasační stížnosti uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy tvrzené nezákonnosti, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Podle § 35 odst. 8 (dříve odst. 7) s. ř. s. může navrhovatel (v tomto případě je jím stěžovatel v řízení o žalobě), u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Smyslem tohoto ustanovení je poskytnutí faktické a odborně fundované ochrany práv osobě, která by jinak měla být osvobozena od

soudních poplatků a u níž je takové ochrany třeba, neboť jen tak lze v kvalifikovaných případech (za splnění § 35 odst. 8 s. ř. s.) dostat zásadě rovnosti, jež se promítá v zákonem výslovně vyjádřené zásadě rovného postavení účastníků podle § 36 odst. 1 s. ř. s. Má-li být tímto ustanovením založeno konkrétní subjektivní právo stěžovatele na odborné zastoupení osobou s právníkým vzděláním v řízení před soudem, pak toto právo je toliko právem na zástupce, jímž může být i advokát, nikoli však právem na konkrétního zástupce, kterého osoba navrhuje ustanovení zástupce ve svém návrhu označuje.

Ustanovil-li krajský soud (zde Městský soud v Praze) stěžovateli zástupce z řad advokátů působících v obvodu tohoto krajského soudu, pak tento důvod nepovýšil nad žádné stěžovatelovo subjektivní právo ani nad žádný jeho právem chráněný zájem. Pokud jde o konkrétní náplň povinností, jež ustanovenému zástupci napadené usnesení přineslo, pak ta je závislá na aktuálních potřebách, jež po dobu trvání takového zastoupení vyplynou jak z přímých pokynů stěžovatele, tak ze strany soudu, přitom budou záviset na procesním vývoji sporu. U probíhajícího soudního sporu, kde je zástupce soudem ustanoven, probíhá komunikace právního zástupce se soudem zpravidla bezprostředně. Jde tu tedy zřetelně o průběžně vykonávanou činnost, k níž povinnost ustanoveného zástupce nastupuje často automaticky, bez dalšího výslovného pokynu ze strany zastoupeného či třetí osoby. Stěžovateli tento stav zajišťuje určitý stupeň právního komfortu, jehož se mu dostává prostřednictvím jistoty, že je správa jeho právních záležitostí v konkrétním soudním sporu trvale svěřena do rukou jeho zástupce. Za tohoto stavu, uváží-li soud, že v rámci zastoupení stěžovatele přichází v úvahu nahlížení do soudního spisu i do správního spisu, který se po dobu řízení před soudem nachází u tohoto soudu, možná následná procesní reakce ustanoveného zástupce vůči soudu, účast na jednání soudu apod., pak není řešením nelogickým ustanovit stěžovateli zástupce z obvodu soudu, který řízení vede. Jde zároveň o řešení, jež nenaráží na žádnou ze základních zásad, jichž je třeba při rozhodování o této otázce šetřit, a není v rozporu ani se žádným ustanovením procesního předpisu, kterým je řízení před krajským soudem ovládáno (s. ř. s.). Má-li tedy stěžovatel za to, že ustanovení advokátky Mgr. Dřímálové je nezákonné, případně že mu lze vytknout jakoukoli jinou nesprávnost, jež by se stěžovatele dotkla na jeho právech, Nejvyšší správní soud tomuto tvrzení nepřisvědčuje. Ostatně jak uvádí sám stěžovatel ve svých podáních v jiných věcech, o nichž je vedeno řízení u Nejvyššího správního soudu, je u Městského soudu v Praze k jeho žalobám vedeno na desítky věcí. Požaduje-li pak v nich zastoupení advokátem, je logické a racionální, pokud soud zastupováním *ex officio* v tolika věcech nezatíží jednoho a téhož advokáta (v podstatě by tak v ostatním zablokoval nebo přinejmenším podstatně omezil výkon jeho praxe) a namísto toho zastupování rozmělní mezi advokáty několik.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. To by náleželo žalovanému. Protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že ani žalovanému, přestože měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nenáleží.

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. srpna 2008

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu